

Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Prawa Karnego

DPK-II.0512.13.2025

Warszawa, 28 stycznia 2026 r.

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z dnia 29 września 2025 r., przekazaną przez Ministerstwo Zdrowia w dniu 31 października 2025 r., dotyczącą postulatów w sprawie dokumentacji i dostępu do akt postępowania administracyjnego i sądowego oraz orzeczniczych – w zakresie posiadanej właściwości – uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że postulaty dot. zwrotu dokumentacji po zakończeniu postępowania przez organy/sądy były już przedmiotem Pani petycji z dnia 17 listopada 2024 r. (znak: DPK-II.0512.12.2024) i w tym zakresie tutejszy Departament udzielił Pani odpowiedzi w dniu 23 grudnia 2024 r. (znak j/w).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), podmiot właściwy do rozpatrzenia petycji może pozostawić bez rozpatrzenia petycję złożoną w sprawie, która była przedmiotem petycji już rozpatrzonej przez ten podmiot, jeżeli w petycji nie powołano się na nowe fakty lub dowody nieznanе podmiotowi właściwemu do rozpatrzenia petycji. Dlatego też, w zakresie postulatów 1-4 w/w petycji, uprzejmie informuję o pozostawieniu petycji bez rozpatrzenia, z uwagi na fakt, iż sposób zakończenia postępowania w sprawie Pani petycji, przedstawiony w piśmie z 23 grudnia 2024 r. (znak DPK- II.0512.12.2024) pozostaje nadal aktualny.

W odniesieniu do postulatu nr 5 petycji uprzejmie wskazuję, że kwestia dostarczania dokumentacji została uregulowana w art. 208 i 248 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2024 r. poz. 1568, z późn. zm.) dalej „k.p.c.”,

zgodnie z którymi przewodniczący może żądać od państwowej jednostki organizacyjnej lub jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego znajdujących się u niej dowodów, jeżeli strona sama dowodów tych otrzymać nie może.

Ponadto, każdy obowiązany jest przedstawić na żądanie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne. Ustawodawca w art. 187 § 2 pkt 4 k.p.c. wprowadził dodatkowy wymóg w odniesieniu do zgłoszonego w treści pozwu żądania dowodów znajdujących się w sądach, urzędach lub u osób trzecich. Zgodnie z treścią tego przepisu w nowym brzmieniu (obowiązującym od dnia 7.11.2019 r.) strona musi uprawdopodobnić, że nie jest w stanie uzyskać ich samodzielnie. A zatem w sytuacji, gdy strona nie może przedstawić dokumentu, istnieje możliwość wydobycia go przez sąd orzekający w sprawie. Wskazane regulacje w sposób wystarczający chronią interes osób uczestniczących w postępowaniu cywilnym, nie wyręczając ich jednak w tych sytuacjach, gdy same mogą przedstawić dokument będący w ich posiadaniu lub go wydobyć bez angażowania sądu. Ponadto w postępowaniu nieprocesowym, w zakresie, w jakim sąd ma obowiązek dokonania ustaleń z urzędu (i nie jest związany wnioskami stron w tym zakresie), również z urzędu podejmuje czynności nakierowane na zgromadzenie materiału dowodowego, w tym zwraca się o niezbędne dokumenty.

Ogólne sformułowanie i brak uzasadnienia w petycji uniemożliwiają rzetelne odniesienie się do w/w postulatu, dlatego też jedynie sumarycznie należy odnieść się do naczelných, a zarazem najważniejszych zasad postępowania cywilnego, do których zalicza się zasadę kontrydiktoryjności (sporności) i zasadę równości stron, z których wywiodła Pani postulat z pkt 5 petycji. Zasady te determinują bowiem sposób prowadzenia cywilnych postępowań sądowych, a ich celem jest zapewnienie sprawiedliwego i skutecznego rozstrzygnięcia sporów cywilnych.

Pierwsza z wymienionych – zasada kontrydiktoryjności odnosi się do tego, że sąd cywilny rozpoznaje sprawę wyłącznie na podstawie dowodów przeprowadzonych na wniosek stron postępowania. Oznacza to, że to strony mają kluczową inicjatywę w procesie, a sąd działa jako bezstronny arbiter. Strony są odpowiedzialne za przedstawianie faktów i dowodów, a ich zadaniem jest „procesowa walka” o korzystny dla siebie wynik. Sąd

ocenia przedstawiony przez strony materiał dowodowy i na jego podstawie wydaje wyrok, co do zasady nie prowadząc własnego postępowania dowodowego. Zasada ta jest przeciwieństwem zasady inkwizycyjności, zmuszającej sędziego do aktywnego poszukiwania i przeprowadzania dowodów.

Natomiast druga z powołanych zasad – zasada równości stron, oznacza, że strony w postępowaniu cywilnym mają równe prawa procesowe i są traktowane przez sąd w sposób zapewniający im jednakowe możliwości obrony swoich interesów. Źródłem tej zasady jest art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, według którego wszyscy są równi wobec prawa oraz mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Zasada ta dzieli się na dwa aspekty: formalny, który obejmuje prawo do wysłuchania i korzystania z tych samych środków procesowych, oraz materialny, który dąży do wyrównania różnic w rzeczywistej pozycji stron (np. poprzez zwolnienie od kosztów sądowych). Poza tym, warto dodać, że zasada ta jest szczególnie ważna z tego względu, że stanowi fundament sprawiedliwego procesu. Strony mają równe obowiązki i przywileje, co przekłada się na równe możliwości. Każda ze stron musi mieć dostęp do jednakowych narzędzi prawnych. Niedopuszczalne jest, aby np. jedna ze stron nie miała możliwości posiadania pełnomocnika bądź składania wniosków dowodowych, czy też jak zaproponowano, sąd za jedną ze stron miałby zgromadzić materiał dowodowy w prowadzonej przez siebie sprawie. Te same uprawnienia dla obu stron są bowiem kluczowe dla prawidłowości procesu. Natomiast, co istotne, w samej petycji nie przedstawiono logicznej i przejrzystej argumentacji, która przemawiałaby za jej pozytywnym rozpatrzeniem.

Zgodnie z art. 232 k.p.c. i art. 6 Kodeksu cywilnego to strona jest obowiązana przedstawić dowody, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Niewywiązanie się z tego obowiązku uprawnia sąd do przyjęcia, że podnoszone przez stronę twierdzenia nie zostały wykazane i wydania rozstrzygnięcia niekorzystnego dla strony. Przerzucenie obowiązków dowodowych na sąd, prowadziłoby do wypaczenia istoty postępowania cywilnego, przekreślenia zasady równości stron w toku postępowania. Wyręczanie strony przez sąd oznaczałoby, że sąd w obronie interesów jednej ze stron wykracza poza swoje obowiązki sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy i przestaje być obiektywny, dążąc do zgromadzenia materiału dowodowego korzystnego dla jednej ze stron. Takie działanie narażałoby sąd na zarzut, że prezentuje stronnictwe stanowisko, faworyzując jedną ze stron.

Dodać trzeba, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych podstawą do wystąpienia o dokumenty i akta osobowe do pracodawcy lub organu rentowego jest przepis art. 472 k.p.c. Ponadto w sprawach dot. ubezpieczeń społecznych, to organ rentowy wraz ze swoim stanowiskiem składa dokumenty dot. sprawy (por. art. 477⁹ § 2 k.p.c.).

W świetle powyższego zgłoszona propozycja legislacyjna w pkt 5 niniejszej petycji nie zasługuje na uwzględnienie.

Z poważaniem

Jakub Kalbarczyk

Zastępca Dyrektora

Departament Prawa Karnego

/podpisano elektronicznie/